

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

צוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתסב

ערב שבת קודש
פרשת משפטים
כ"ג בשבט ה'תשע"א

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

הש"ץ מקראי: 'הודו... והציבור עונין אחריו: 'הודו... יאמרו... וכן ב'יאמרו נא' שלאחריו.²³ כופלין 'הודו לה' אחר כל אחד מהג' פסוקים 'יאמר נא', וגם כשמתפללים ביחיד.²⁴ "ואברהם זקן... זכריה... ג' פעמים. קדיש תתקבל. שיר-שלי"ום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום.

קריאת התורה. אשרי, ובא לציון ה' הש"ץ לא יסיימנו בקולו, יהללו. הכנסת ספר-תורה. חליצת התפלין. הנחת תפילין דרבנותם²⁵, קריאת-שמע, פרושיות: 'קדש' 'והיה כי יביאך', שש זכירות²⁶

כבר נדונו הצעות שונות בפירוש תיבת "לחטוף" (ראה במילואים לסיפור הרב ראסקין סי' כד, 'התקשרות' גיליון תקס"ג בלוח הערה 11, ובגיליון תקס"ו הובא שיתכן לפרש "לתפוס" את הברכה ולא-רדוקא "לחטוף"). ולכאורה קרוב לפרש כמ"ש בלוח בגיליון של"ח הערה 18 שהכוונה להקדים ולברך לפני ברכת הש"ץ, כדי שלא לעבור להדיא על דברי אדה"ז (ועדיין ניתן לענות אמן על ברכת הש"ץ שסיים לאחריו ואי"ז הפסק, כפי שנהג הרבי במקרא מגילה).

(23) ס' המנהגים עמ' 41.

(24) היום יום ל' תשרי, ס' המנהגים שם.

(25) יש לדון אם הנחת תפילין דר"ת 'כסדר' קודם מוסף, כנדרש ע"פ הסוד (ע' כ"ה-החיים סי' כה ס"ק צד ואילך), דוחה תפילה בציבור למאור או למתפלל במניין בנוסח אחר, אף שבאות חיים ושלו"ם (להרה"צ וכו' ממונקאטש, סי' כה ס"ק ב) ובלקט- הקמח החדש (שם ס"ק קז) שללו הנהגה זו.

אם לא הניח תפילין דר"ת קודם מוסף - מפני שכחה או סיבה אחרת - יניחם אחר מוסף (משמרת-שלו"ם סי' ל ס"ק ג, הובא בהוספות לשו"ע אדמוה"ז ח"ג ד' עמ' 1310 הערה 7).

(26) בהיום-יום (י"ט מנ"א) ובספר-המנהגים (עמ' 5) נזכרו 'הזכירות שנדפסו בסידור' בין הדברים הנאמרים בתפילין דר"ת, כשמניחין ארבע זוגות תפילין, ובהערות ציונים לסיפור עם דא"ח' (שהרבי עבר עליהן והסכים לפירסומן) עמ' 718, נדפסה ההוראה גם כשמניחין רק שני זוגות תפילין. ולא מסתבר שהזכירות' שהן בגדר 'מצווה ולא תורה' (וגם אומרים

וחליצת התפילין. מזמור (כלשהו, כדי לומר הקדיש), חצי קדיש, מוסף.²⁷

אמירת ההלל כסדר התפילה חשובה יותר מאמירתו בציבור.²⁸

בקשר למצוות ומבצעי חג הפורים, כתב הרבי: "אשר כל זה דורש זמן והכנה ופעולה - על-כל- פנים מתחיל מראש החודש"²⁹ וכן "כבכל דבר חשוב - צריכה להיות הכנה מבעוד מועד, על-כל-פנים מראש החודש"³⁰.

בהם חצאי פסוקים עם שמות השם כנתפלה, ראה התקשרות גיליון רעח עמ' 17. ובפרט שהכוונה בהן לתוכן הפסוקים ולא ללשונם, אג"ק כרך יב ס"ע ג] ייכללו בהוראה (היום-יום א טבת, ספר-המנהגים עמ' 36) "השיעורים לומדים אחר סיום כל התפילה" וייאמרו ללא תפילין כבשבת ויו"ט.

(27) בפרמ"ג (סי' לד, משבצות סוף ס"ק ב) כתב שאין לקפל התפילין בשעת חזרת הש"ץ (כיוון שלמעשה אין מאזינים לש"ץ או - ראה בשו"ע אדמוה"ז סי' קכד ס"ו וס"ט). וא"כ - כש"כ בשעת קדיש (שאו אסור מדינא אפילו להרהר בד"ת, פר"ח סו"ס סח) וקדושה (ראה שו"ע אדמוה"ז סי' נו ס"א).

שכה לחלוץ התפילין והחל להתפלל בהן מוסף, כ' במשנה ברורה (סי' כה ס"ק סא) שלא יחלצו באמצע שמו"ע, כיוון שהחליצה אינה אלא מנהג. ובכ"ה-החיים (שם ס"ק צח) מוכיח רק שיצא בדיעבד.

שמע קדושת 'כתר' מהש"ץ ועודנו בתפילת שחרית - יכסה התפילין-של-ראש ויענה (מאסף לכל המחנות' סי' כה סוף ס"ק קלו, ובלקט-הקמח החדש שם ס"ק קה, ואין נוהגין כפר"ח סי' תכג שכתב לחלצו או להזיז תש"ר ממקומן ולחצוץ בין ידו לתש"י).

(28) בשנים הראשונות סיפר הרה"ח ר"ל שיחי' גורנר בשם הרבי בשם אדמו"ר מהוריי"צ בשם אדמו"ר מהורש"ב, שאין לומר הלל שלא כסדר התפילה, כי אח"כ כשיתפלל שמו"ע ללא הלל, יהא זה כמו "אין אֶלטן געבאקענעם בולקע" (לחמנייה ישנה שנאפתה מזמן]. וראה כ"ה-החיים סי' תכב ס"ק לח, והמובא ב'התקשרות' גיליון תלב בלוח השבוע הערה 1.

(29) לקוטי-שיחות כרך יא עמ' 340.

(30) ממכתב (כללי-פרטי) אדר"ח אדר תשמ"ב.

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעני' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ג בשבט ה'תשע"א – ל' בשבט ה'תשע"א

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ג בשבט	הלי שכנים פרק ז-ט.	הלי פרה אדומה פרק יג.	מ"ע רלו.
ש"ק	כ"ד בשבט	פרק י-יב.	פרק יד.	מ"ע רלו.
א'	כ"ה בשבט	פרק יג-יד. הלי שלוחין ושותפין.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק טו.	מ"ע רמה.
ב'	כ"ו בשבט	פרק ב-ד.	הלי טומאת צרעת.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רמה.
ג'	כ"ז בשבט	פרק ה-ז.	פרק ב.	מ"ע רמה.
ד'	כ"ח בשבט	פרק ח-י.	פרק ג.	מ"ע רמה.
ה'	כ"ט בשבט	הלי עבדים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ד.	מ"ע רלב. מל"ת רנח. רנט. רנו. רס.
ו'	ל' בשבט	פרק ז-ו.	פרק ה.	מ"ע קצו. מל"ת רלג. מ"ע רלד. רלג. מל"ת רסא.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	זמן ק"ש	צוות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', כ"ג בשבט	4:35	5:23	5:45	6:45	9:14	11:54	12:24	5:10.1	5:36
ש"ק, כ"ד בשבט	4:35	5:22	5:44	6:44	9:14	11:54	12:24	5:11.0	5:36
א', כ"ה בשבט	4:35	5:22	5:44	6:44	9:13	11:54	12:24	5:11.9	5:37
ב', כ"ו בשבט	4:34	5:21	5:43	6:43	9:13	11:54	12:24	5:12.9	5:38
ג', כ"ז בשבט	4:34	5:21	5:43	6:43	9:13	11:55	12:25	5:13.8	5:39
ד', כ"ח בשבט	4:33	5:20	5:42	6:42	9:13	11:55	12:25	5:14.7	5:40
ה', כ"ט בשבט	4:33	5:20	5:41	6:41	9:12	11:55	12:25	5:15.6	5:41
ו', ל' בשבט	4:32	5:19	5:41	6:40	9:12	11:55	12:25	5:16.5	5:42

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
משפטים	4:34	5:49	4:48	5:50	4:38	5:48	4:52	5:52
תרומה	4:40	5:54	4:55	5:56	4:44	5:54	4:58	5:57

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוך • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעלייד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

הערוך ומוכן לאכול לפני האדם¹³.
 ומה טוב - לתרוגם (על-כל-פנים חלק מפירושים אלו) גם בלשון עם ועם, כדי שיהיה "כשולחן הערוך לפני האדם" - גם עבור אלו שלעת-עתה אינם יודעים ללמוד אלא בלשון עם ועם.
 ומהמעלות שבו: (א) 'לחיות עם הזמן' - להוסיף חיות בלימוד פרשת השבוע.
 (ב) ועוד ועיקר - שההוספה בלימוד ענייני המשכן ומקדש ממהרת ומרוזת עוד יותר את בניין בית-המקדש השלישי - לא רק "אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקים בבניין הבית"¹⁴, אלא בניין הבית בפועל ומש.

יום חמישי

ערב ראש-חודש

כתפילת מנחה אין אומרים תחנון.
 מנהגי ערב-ראש חודש הובאו לאחרונה ב'התקשרות' גיליון תתמ"ה. מנהגי ראש-חודש, בגיליונות: תת"נ, תתנ"ד, תתנ"ח.

יום שישי

ל' בשבט, א' דראש-חודש אדר-א

ערבית: "יעלה ויבוא" (אין מפסיקים לפני שמונה-עשרה להכריז זאת, אבל טופחים על השולחן כדי להזכיר זאת לציבור).

התוועדות: רגילים היו אנ"ש להתוועד פעמיים בשנה, ב' ובי"ט בכסלו. ומאז שנוסדה ישיבת תומכי-תמימים, היתה הוראת אדמו"ר מהורש"ב נ"ע לסדר בכל ראש-חודש התוועדות עם התלמידים, ומזמן לזמן נתפשט הסדר גם במקומות

וצ"ע אם נכללים בה גם המאמרים שאינם דנים בעשיית המשכן אלא בפעולתו (הקרבת קרבנות, קטורת וכו'), עיין בגמ' שבת עד, דב, ונקט אופה" ובפירוש"י שם, דמשמע לכאורה שמה שקשור בפעולת המשכן, כמו אפיית לחם הפנים, אינו נכלל בלי"ט מלאכות שבת הנלמדות מ'מלאכת המשכן'. מאידך, נאמר לגבי מלאכת הוצאה במשנה (צו, סע"א): "שכן היתה עבודת הלויים", בהובלת הקרשים. ואולי גם זה נכלל בבנייה.
 דיון בנושא מופיע בפתחת ס' אגלי טל, וע"ע.

13) רש"י ר"פ משפטים.
 14) מדרש-נחומא פ' צו אות יד (ובעניין פרשיות אלו במיוחד, ציינו למאור ושמש ר"פ פקודי).

אחרים¹⁵.

דבר נכון ביותר, שבכל ראש-חודש¹⁶ יתאספו יהודים בכל מקום ומקום, בכל קהילה וכית-כנסת¹⁷ להתוועדות¹⁸, להגיד דברי תורה, לומר "לחיים", "לחיים ולבריכה", לברך איש את רעהו בכל הברכות הטובות ולקבל ביחד החלטות טובות בענייני תורה ומצוות, ומתוך שמחה וטוב לבב, התוועדות של שמחה, וכפסק דין הרמ"א¹⁹ "וטוב לב משתה תמיד". וכדאי לקשר את התוועדות ואת שיעורי התורה ברכים (בימות החול) גם עם נתינת הצדקה, שיש בה סגולה מיוחדת, ש"גדולה צדקה שמקרכת את הגאולה"²⁰.

שחרית: "יעלה ויבוא". חצי הלל.

נוהגים אשר היחיד מברך בהלל תחילה וסוף גם בימים שאין גומרים בהם את ההלל²¹. (ולמעשה גם כשמתפללים בציבור, מברכים בחשאי לפני הש"ץ²²).

15) אג"ק כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח"ז עמ' שכד, עיי"ש.

16) ראה גם תורת מנחם כרך ח, עמ' 178.

17) בלוח 'היום יום' ה"ל הערה 5 איתא, שההתוועדות דראש חודש צריכות להתקיים בבית-הכנסת.

18) לדינא נפסק שאסור להתענות בראש-חודש (שו"ע ר"ס תיח) אבל אין חיוב לאכול פת דווקא (שו"ע אדמו"ר ס' קפח ס"י).

19) בהג"ה שבסוף השו"ע אורח-חיים.

20) כל העניין - מספר-השיחות ה'תש"נ עמ' 539. ולהעיר מהמבוא בס' 'דיני ומנהגי ר"ח - חב"ד' ס"ע עז, שמנהג ישראל להרבות בנתינת צדקה בראש-חודש.

21) היום יום א' טבת, ספר המנהגים עמ' 36.

22) למרות דברי אדה"ז בסידורו ש"בימים שאין גומרים את ההלל יש לנהוג שהש"ץ לבדו יברך בתחילה ובסוף, והקהל יענו אמן ויציאו בברכתו", הרי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע נהג תמיד לברך בעצמו על הלל דר"ח גם כשהתפלל בציבור, ואמר על זה ברוסית, ש"אצלנו (במשפחתנו) הדברים הם אחרת", וציווה לי [=המספר, כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח"ז] שלא לספר על-דבר-זה" - 'רשימות יומן' עמ' רי. אך בהתוועדות שבת מברכים החדש מנחם-אב ה'תשמ"א (שיחות קודש תשמ"א ח"ד ס"ע 322) סיפר זאת הרבי ברבים, כ"מנהג חסידים" - "אריינכאפן [=לחטוף זאת] ולומר את הברכה בעצמו בחשאי", והרי גילוי המנהגים לרבים ע"י הרבי כמוהו כהוראה בזה, כאמור בישיבה הנדפסת בראש ס' המנהגים (ולטענה שהשיחה דתשמ"א אינה מוגהת, יש להזכיר את התייחסות הרבי (התוועדות תשמ"ב ח"ד עמ' 2172, תשמ"ז ח"ד עמ' 309 ועוד) להוראתו כמה פעמים לשאול רב לפני היציאה מאה"ק כשנוסעים אליו, והזכיר "שהדברים כבר נאמרו", אף תמיד היו "בלתי מוגה" וגם השיחות הללו בעצמן הן "בלתי מוגה"....

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת פרשת משפטים

כ"ד בשבט, מברכים החודש אדר ראשון השכם בבוקר¹ - אמירת תהילים בציבור². אחר כך לומדים בציבור במשך כשעה מאמר סידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך התפילה³. [כמה ממנהגי שבת מברכים פורטו לאהרונה בגיליונות: תתמ"ה, תתנ"ח].

קריאת התורה: בפסוק (כגד), "שור איבך", יש להשיע ברור את ניקוד ה'חיריק' שתחת ה'ו"ד (שלא כמו להלן בפסוק כב: "ואיבתי את איבך" וכן בפסוק כז: "ונתתי את כל איבך", שם ה'ו"ד ללא חיריק, והבי"ת בסגול). המולד: יום חמישי בשעה 11:16 ו-6 חלקים. מברכים החודש: ראש חודש אדר ראשון, ביום השישי וביום השבת קודש. אין אומרים 'אב הרחמים'.

1) ביחתי ש"פ קורח, מברכים החודש תמוז ה'תשמ"א סי"א (שיחות קדש תשמ"א ח"ג עמ' 760), מזכיר הרבי 'טענות' שיש לאנשים שונים אודות תקנות כ"ק אדמו"ר מהור"צ בקשר לשבת מברכים: "לשם מה עליו למעט משנתו, ולהתעורר שעה או שעה וחצי (=כמה שנמשך זמן אמירת תהילים שלו) מוקדם יותר [מבכל שבת]".

2) הפסוקים הנדפסים לאומרים לפני ואחרי התהילים, אין מנהגו לאומרים, ובפרט לפני התהילים שלאחרי התפילה (ראה מענה הרבי בנדון ומשמעותו, 'התקשרות' גיליון תפד עמ' 17). לגבי יהי רצון, שמעתי מהרה"ח ר"ל שי גורנו שהרבי לא נהג לאומר אחר כל ספר (גם כשאמרו קדיש ביתיים), אך (וכ"ה גם ביומן תש"כ של הרה"ח ר' צבי הירש גאנובוז ז"ל, שבס' 'דיקונו של חסיד' תשס"ח, עמ' קמט) אמר אותו על כל הספרים בפעם אחת, בסוף התהילים (וראה מה שהציע הרבי לחולה, שיאמר "את כל התהילים... בלי הפסק, ילינו גם בלא אמירת 'יהי רצון' כ"א אחרי כל הספרים" - אג"ק ח"ה עמ' קפא), כמובן בשינויים המתחייבים.

3) ספר המנהגים עמ' 30. סידור אדה"ו.

התוועדות בבית הכנסת.⁵ "משנכנס אדר מרבין בשמחה"⁶ - כולל גם שבת מברכים אדר, שבו מתחילה כבר ה'כניסה' דחודש אדר, ועד להמשכת הברכה בכל החודש⁷.

יום ראשון כ"ה בשבט

פרשיות מלאכת המשכן: "מכיוון"⁸ שנכנסים לשבוע דפרשת תרומה (החל מהקריאה במנחת שבת), ולאחריה פרשת תצווה⁹, שבפרשיות אל¹⁰ נתבאר כל פרטי הציוויים דמעשה המשכן, כלי המשכן, בגדי כהונה וכו' - כדאי ונכון ביותר שנוסף על לימוד חלק הפרשה בכל יום (עם פירוש רש"י) בשיעורי חת"ת, יוסיפו וילמדו גם מפירושי חז"ל בתורה שבעל-פה¹¹ (על-כל-פנים מאמר ופירוש אחד על פסוק אחד), כפי שנלקטו כבר בספרים¹² (ואין צורך לחפש בספרים), "כשולחן

5) היום יום, ל' ניסן.

6) תענית כט, א.

7) ספר השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 303 הערה 112. ספר השיחות תש"נ ח"א עמ' 309 סוף סעיף י'. וראה להלן בפנים הלוח בראש חודש בקשר לסוג השמחה.

8) ספר השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 252 וכן שלוש ההערות הבאות. וראה הערה 86 שם.

9) "וכן בהתחלת פרשת תשא - הציווי דעשיית כיוור וכו', ומעשה הקטורת".

10) "משא"כ בפרשיות ויקהל-פקודי - שחזור ונשנה בנוגע להעשייה בפועל".

11) "נוסף על פירוש רש"י, פשוטו של מקרא - גם הלימוד על-דרך הדורש וכו'".

12) כמו 'תורה תמימה', 'תורה שלימה' וכיוצא בהם. [ברור מכל שיחה שתכונה רק לנושאים הללו (ורק באותם ימים שהם מופיעים בשיעורי חת"ת), ולא לשאר העניינים שבפרשיות אלו (ולא כפי שנדפס כמה פעמים ב'התקשרות').

אדר-ראשון מסוגל להמשכת העצמות

בחודש העיבור, המשלים את חיסרון שנת הלבנה על שנת החמה, ניתן לפעול תיקון למיעוט הירח עד השורש הירידה ב"צמצום הראשון"¹ • כוונת כל סוגי הירידה - שעל-ידם יתגלה אור אין-סוף עד לגילוי העצמות • על-ידי "שש שנים יעבוד" בזמן הגלות מרגישים את כוונת הגאולה "בשביעית יצא" • בכוח הנשמה לפעול על הגוף, שלא ימסר בגלות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

שבשנה פשוטה חסר החודש העיקרי שבו חוגגים ימי הפורים, ועל כן צריך לומר, שאדר שני הוא אדר העיקרי, ואדר הנוסף בשנת העיבור הוא אדר ראשון (והחיסרון בשנה פשוטה אינו אלא בנוגע לפורים קטן, שהוא טפל לגבי עיקר הפורים).

ובעמדנו בשבת מברכים אדר ראשון, שהוא אדר הנוסף, חודש העיבור - יש לבאר תוכן העניין והמעלה המיוחדת שבחודש העיבור.

ב. ויש להקדים תחילה תוכן עניין העיבור כפשוטו - כפי שמבאר הרמב"ם בריש הלכות קידוש החודש:

"כמה יתירה שנת החמה על שנת הלבנה קרוב מאחד עשר יום ושהרי "שנת החמה היא שלש מאות חמשה וששים יום ושש שעות", ו"שנה של לבנה אם תהיה שנים עשר חודש... יהיה כללה שלש מאות יום וארבעה וחמשים יום ושמונה שעות וששה ושבעים חלקים", "נמצא תוספת שנת החמה על שנת הלבנה עשרה ימים ואחת ועשרים שעות

א. בנוגע לשנת העיבור (כשנה זו) שיש בה אדר ראשון ואדר שני, יש חקירה איזה מהם הוא אדר העיקרי, ואיזה מהם הוא אדר הנוסף, חודש העיבור¹.

ואפשר שתלוי הדבר בפלוגתא דר' מאיר ור' יהודה² - "דתניא אדר הראשון כותב אדר הראשון, אדר שני כותב אדר סתם, דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומר אדר הראשון כותב סתם, אדר שני כותב תיניין".

ובפשטות מסתבר לומר שאדר העיקרי הוא אדר שני - כי, באדר שני חוגגים ימי הפורים, במקרא מגילה, משלוח מנות ומתנות לאביונים³ (מה שאין כן באדר ראשון הרי זה רק פורים קטן), ואם נאמר שאדר שני הוא החודש הנוסף בשנת העיבור, נמצא,

1) בהבא לקמן - ראה גם אנציק' תלמודית ערך אדר ס"ג (כרך א' ע' קצה ואילך). וש"נ.

2) נדרים סג, א.

3) ראה מגילה ו, ב.

4) סידור אדה"ו לפני למנצח גוי' יענך (וראה לקו"ש חכ"ו ע' 210 הערה 8. וש"נ).

ומאתיים וארבעה חלקים⁶, לפיכך כשיתקבץ מן התוספת הזאת כמו שלשים יום. . מוסיפין חודש אחד ועושין אותה השנה שלשה עשר חודש והיא הנקראת שנה מעוברת".
היצורך לחשב גם את שנת החמה אף-על-פי שישאל "מונין ללבנה"⁶, הוא, "מפני זמן האביב, כדי שיהא הפסח באותו זמן, שנאמר⁷ שמור את חודש האביב, שיהיה חודש זה בזמן האביב, ולולא הוספת החודש הזה (חודש העיבור) הפסח בא פעמים בימות החמה ופעמים בימות הגשמים"⁸.

ג. והביאור בזה - בפנימיות העניינים:

החיסרון של שנת הלבנה לגבי שנת החמה קשור עם כללות חסרון הלבנה לגבי החמה - מיעוט הירח - שבתחילת הבריאה היו "שני המאורות הגדולים"⁹, "שונים נבראו", אלא שאחר כך "נתמעטה הלבנה על שקטרגה כו"¹⁰.
ושורש עניין מיעוט הירח שהוא חסרון האור - מבואר במאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר (שכבר נדפס)¹¹, שהסיבה ונתינת המקום לזה הוא "מה שדין לא אהניא ליה¹² שגרם שבירת הכלים דתהו", ולפני כן - "חסרון האור למעלה שהוא עניין צמצום הראשון", וכתוצאה מזה נעשה "נתינת מקום לחסרון האור למטה בסיבת חטא ועון", החל מחטא עץ-הדעת, שהוא השורש לכל החטאים.

והכוונה בזה - ש"יהיה העבודה בכוח עצמו. . על-ידי זה ממשכים את האור החסר בתוספת מרובה, שבוזה נשלם הכוונה העליונה בצמצום שיהיה גילוי העצמות", כלומר, לא זו בלבד שתהיה המשכת האור כמו לפני החטא ולפני הצמצום, אלא שיומשך אור נעלה יותר מכמו שהיה לפני החטא, שלא היה מאיר אפילו לפני הצמצום¹³.

(5) שם פ"ו ה"ד.

(6) סוכה כט, א.

(7) פ' דאה טז, א.

(8) רמב"ם שם רפ"א. רפ"ד.

(9) בראשית א, טו.

(10) פרש"י עה"פ.

(11) ד"ה ע"כ יאמרו המושלים תרצ"א (סה"מ קונטרסים ח"א קצב, א ואילך).

(12) ב"ר פ"ג, ז. פ"ט, ב. ועוד.

(13) ראה גם סה"מ מלוקט ח"ה ע' קנה ואילך.

ד. על-פי זה יש לבאר תוכן עניין ומעלת חודש העיבור:

כיון שחודש העיבור משלים וממלא את החיסרון של שנת הלבנה לגבי שנת החמה, הרי זה רומז גם על תיקון מיעוט הירח, ובמילא, גם התיקון על חטא עץ הדעת וכללות החטאים, - ומטעם זה יש נוהגים בשנת העיבור להוסיף בתפלת מוסף של ראש-חודש: "ולכפרת פשע" (כפי שנדפס בכמה נוסחאות)¹⁴ -

ועד לתיקון שורש עניין מיעוט הירח - שבירת הכלים וצמצום הראשון - שנמשך האור שהיה מאיר לפני הצמצום,

ויתירה מזה, שנמשך ומתגלה אור נעלה יותר שלא היה מאיר אפילו לפני הצמצום - כמרומו בכך שעל-ידי הוספת חודש העיבור נעשית שנת הלבנה גדולה יותר משנת החמה.

ועל-פי האמור לעיל שחודש העיבור הוא אדר הראשון, נמצא, שחודש זה (המתברך בשבת זו) הוא הזמן המסוגל להמשכת אור נעלה יותר מכפי שהיה לפני החטא, ולפני כללות עניין חסרון האור על-ידי צמצום הראשון - גילוי העצמות.

* * *

ה. האמור לעיל בעניין העיבור, שכוונת הירידה במיעוט הירח היא כדי שלאחרי זה יומשך אור נעלה יותר - הרי זה גם בכל עניני ירידה, שהכוונה בהם היא כדי שלאחרי זה יומשך אור נעלה יותר. ולדוגמא:

נתבאר לעיל¹⁵ ש"זרע בהמה" קאי על נשמות דבי"ע (רוב הנשמות בדורותינו) שאין בהם דעת - שזהו עניין של ירידה.

ולא עוד אלא שגם "זרע אדם" שקאי על נשמות דאצילות שיש בהם דעת הוא עניין של ירידה, כי גם אצילות הוא עולם, מלשון העלם¹⁶, ולכן, גם הדעת שיש להם באלקות אינו אלא הכרה על-פי שכל בלבד, ולא הכרת העצם (למעלה מהשגה).

(14) ראה ליקוט דיני ומנהגי ר"ח (קה"ת תש"ג) פ"ז סי"ט. וש"נ.

(15) במאמר פ"ב (תורת מנחם כרך ב ע' 231).

(16) לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

זהו שרמו הכתוב "עין תחת עין כו", כלומר, שמא עין זו שנחבלה היתה 'תחת' ו'מרכבה' לכחינת עין העליונה; לכן גם אנו מחמיירים בדינו של החובל, ומחייבים אותו לשלם לנחבל חמישה דברים.

(כתר-שם-טוב דף מב עמ' ד')

וכי יגח שור (כא, כה)

וכי יגח שור: אחד שור ואחד כל בהמה חיה ועוף, אלא שדיבר הכתוב בהווה (רש"י)

מטבע האדם הוא שכאשר מתרחש מאורע בלתי-רגיל, מתקבלת בליבו ההנחה כי המאורע בא מלמעלה; ואילו במאורעות שגרתיים ורגילים מפתהו היצר-הרע לחשוב כי 'עולם כמנהגו נוהג'.

מלמדנו רש"י ש"דיבר הכתוב בהווה"; כלומר, גם ה'הווה', הדבר המצוי ביותר, אינו בא מה'טבע', אלא מכיוון ש"דיבר הכתוב", מצד עשרה המאמרות שבכתוב, שהם המחיים ומהווים ('הווה' מלשון מהווה) את כל פרטי הנבראים בכל רגע ורגע.

(ליקוטי-שיחות כרך ו עמ' 141)

על כל דבר פשע, על שור, על חמור, על שה, על שלמה, על כל אבידה

(כב, ח)

"על כל דבר" - הסיבה לכל דבר בלתי-רצוי (חטאים וכו'), היא,

"פשע" - ראשי תיבות פריקות של עול.

ומאין באה לנשמה פריקת-עול זו? ממשיך הכתוב ואומר,

"על שור" - זהו יצר-הרע, ששורשו מ'פני שור' שבמרכבה;

"על חמור" - 'חמור' רומז לקרירות, כמאמר רז"ל (שבת נג) "חמרא - אפילו בתקופת תמוז קרירא ליה".

ובנידון-דין הכוונה לקרירות בעסק התורה והמצוות, הוא מקרר את ה"שמש הוי";

"על שה" - הוא עניין 'שה פזורה', היינו שהאדם מתאוה לכל; הכול הוא רוצה והכול הוא צריך;

"על שלמה" - כשאדם פוגם בלבושי הנפש שלו - מחשבה, דיבור ומעשה;

"על כל אבידה" - על-ידי זה מאבד האדם את הכול ואינו חש עד היכן הגיעה שפלותו הרוחנית.

(כתר-שם-טוב דף ח עמ' ב)

אשר יאמר כי הוא זה (כב, ח)

אדם שחטא ופשע (כמו שכתוב קודם לכן: "על כל דבר פשע") עלול להידרדר ולהגיע למצב של טשטוש והמרת חושך באור.

זהו שאמר הכתוב: "כי הוא זה" -

"זה" משמעותו קדושה ואלוקות גלויה ("זה א-ל-י", "הנה א-ל-קיננו זה"), "הוא" - מובנו הפך הקדושה (גוף שלישי, נעלם, בחינת העלם והסתור).

על-ידי החטא עלול האדם להתדרדר עד שיאמר על "הוא" - "זה". ככתוב (ישעיה ה): "הוי... שמים חושך לאור" (חושך - ההסתרה על האלקות, אור - גילוי).

(לקוטי שיחות כרך א, עמ' 155-156)

פרשת משפטים

שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחופשי חנם (כא,ב)

"שש שנים" - רמז לשית אלפי שנים דהווי עלמא, "יעבוד" - במשך זמן זה, דהיינו בעולם הזה דווקא, ניתנת לנו הזדמנות לעבוד את ה' על-ידי לימוד תורה וקיום מצוות. על-ידי עבודה זו, "ובשביעית" - באלף השביעי, "יצא לחופשי חנם" - נשתחרר ונהיה חופשיים מכל ההעלמות וההסתרים בעולם, ונזכה לגילויים הנעלים דלעתיד-לבוא.

(תורה אור משפטים עו,ג)

וכי יזיד איש על רעהו... מעם מזבחי תיקחנו למוות (כא,יד)

בגמרא (יומא פה,א) נאמר: "מעם מזבחי ולא מעל מזבחי (שאם התחיל לעבוד במקדש אינו נלקח לדין עד שישלים את עבודתו)... לא שנו אלא להמית, אבל להחיות, אפילו מעל מזבחי" - שאם ידע ללמד זכות על אדם שנידון בבית-דין להריגה, לוקחים אותו גם באמצע עבודתו, כי פיקוח-נפש דוחה גם את עבודת בית-המקדש.

מכאן הוראה נפלאה בכל הנוגע לעבודת הפצת היהדות. כשם שאפילו כוהן גדול העובד ביום-הכיפורים בקודש-הקודשים, חייב להפסיק את עבודתו לצורך פיקוח-נפש של יהודי אחר, כן הוא גם לגבי פיקוח-נפש רוחני. יש להפסיק ולדחות גם דברים נעלים ביותר כדי להציל יהודים הצלה רוחנית. והדברים הם גם בקשה ותביעה כלפי מעלה - "אלוקיכם כוהן הוא" (סנהדרין ט,א) ועליו לדחות הכול, כביכול, ולעסוק בהצלתם של ישראל.

(משיחת שבת קודש פרשת משפטים ה'תשמ"ה. התוועדות תשמ"ה עמ' 1264)

רק שבתו ייתן ורפא ירפא (כא,יט)

אמרו רז"ל (שבת יב), "שבת היא מלועוק ורפואה קרובה לבוא", דהיינו שהשבת מביאה עמה רפואה. זהו שרמז הכתוב: "רק שבתו ייתן" - על-ידי שמירת שבת, "ורפא ירפא" - באה רפואה לאדם.

(תורת לוי צחק עמ' ס)

עין תחת עין (כא,כד)

ידוע שבשעה שאדם מקדש אחד מאיבריו, הוא עושה אותו 'מרכבה' לקרושה העליונה. לדוגמה, מי שמקדש את עיניו בהישמרות מראייה אסורה ומשתמש בהן אך ורק לדברים שבקרושה, עושה מעיניו הגשמיות 'מרכבה' לבחינת 'עין' העליונה.

אין סוף, היינו הקו, ואפילו לא כמו שהיא לגבי האור שלפני הצמצום, גילוי האור לעצמו השייך לעולמות, אלא "עיקר שכינה", עיקר ופנימיות השכינה, שזהו גילוי העצמות - שנעשה בתחתונים דווקא.

* * *

1. בהתחלת פרשת השבוע מדובר אודות עבד עברי - "כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד ובשביעית

וזהו החילוק שבין "אדם" ל"מאד", שאותיותיהם שוות¹⁷, אלא שצירופם שונה, ש"אדם" מורה על השכל והדעת, ו"מאד" מורה על העדר המדידה והגבלה של שכל ודעת¹⁸.

ונשאלת השאלה: מה זאת עשה הוי' לנו - אפילו ביחס לירידה של נשמות דאצילות, ועל אחת כמה וכמה ביחס לירידת נשמות רבי"ע?

ועל דרך זה בנוגע לירידה שמצד ההסתלקות: באחד מאגרות הקודש שכתב אדמו"ר האמצעי¹⁹

כשיודעים שנמצאים עתה בסוף זמן הגלות, צריכים לחטוף ולהוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל עניני העבודה בזמן הגלות

יצא לחפשי חנם²⁴. ובהמשך לזה מסופר בהפטרה על דבר הברית שכרת המלך צדקיהו (שמלך כשר היה²⁵) עם בני-ישראל "לשלח איש את עבדו ואיש את שפחתו העברי והעבריה חפשים (אחר שעבדו שש שנים) לבלתי עבד בם גו' וישמעו וישלחו"²⁶, אלא שלאחרי זה "וישובו אחרי כן וישיבו את העבדים ואת השפחות אשר שלחום חפשים ויכבשום לעבדים ולשפחות"²⁷.

כדי שתהיה ההנהגה בשנה השביעית כדבעי ("בשביעית יצא לחפשי חנם"), צריך להיות ההנהגה במשך השש שנים באופן המתאים לכך, היינו, שבמשך השש שנים יעבוד צריך להיות ניכר ונרגש ש"בשביעית יצא לחפשי חנם". וכאשר ההנהגה בשנה השביעית אינה כדבעי (שאינו מקיים הציווי "יצא לחפשי חנם"), הרי זה הוכחה שגם ההנהגה במשך השש שנים לא היתה כדבעי, היינו, שלא נרגש בעבודת השש שנים שבסופו של דבר יצא לחפשי חנם.

קניין ("כי תקנה") עבד עברי, שצריך להיות על-ידי מכירה דווקא (לא כעבד כנעני שהקניין

לאחר הסתלקות אדמו"ר הזקן, מבאר כמה עצות לחיזוק ההתקשרות, שכן, ההסתלקות הוא עניין של ירידה שיכולה לגרום ח"ו חלישות בהתקשרות, ויש צורך בנתינת עצות לחיזוק ההתקשרות.

וגם כאן נשאלת השאלה: למה עשה ה' ככה? מהי הכוונה בירידה זו?

ונקודת העניין בזה - כמבואר בהמשך ההילולא²⁸ - שכוננת הירידה היא בשביל שעל-ידי זה יפעלו את עניין "אסתלק יקרא דקב"ה בכולהו עלמין"²¹, שקאי על אור הסובב כל עלמין שמאיר בכל העולמות בשווה, ועד להמשכת האור שאינו שייך כלל לעולמות (גם לא באופן של סובב כל עלמין), כמו שנתבאר לעיל²² דיוק הלשון "עיקר שכינה"²³, שקאי לא רק על השכינה כמו שהיא לגבי אצילות (מלכות דאצילות כפי שנעשית כתר ועתיק לבריאה, או אפילו כמו שהיא באצילות), וגם לא רק כמו שהיא לגבי אור

17 ב"ר פ"ח, ה ובפרש"י ומת"כ שם.

18 המשך וככה תרל"ז פ"ב.

19 ראה אגרות-קודש שלו ח"ב ס"ע עג ואילך. וראה גם שם ח"א ע' רלה.

20 ד"ה באתי לגני השי"ת (סה"מ תשי"ז ע' 111 ואילך).

21 זח"ב קכת, ב. תניא פכ"ו. לקו"ת ר"פ פקודי.

22 ד"ה באתי לגני דיו"ד שבט בתחלתו (לעיל ע' 193).

23 שהש"ר רפ"ה.

24 כא, ב.

25 ראה תולד"ה צדקיהו - מו"ק כח, ב. וש"נ.

26 ירמ' לד, ט"ו-ד.

27 שם, יא.

שלו יכול להיות גם על-ידי מתנה) - מכרוהו בית-דין (בגנתו) או מוכר עצמו (מפני דחק)²⁸ - הרי זה שייך רק כאשר האדון מרויח מעבודתו של העבד ופשיטא - לא באופן של "עבדא דנהום כרסיה לא שויא (עבד שאינו שווה לחם אכלו) למריה ולמרתיה למאי מתבעי"²⁹, כך, שמוכרת להיות עבודת העבד; אבל, ביחד עם זה, צריך להיות נגיש בעבודת העבד ש"בשביעית יצא לחפשי חנם", והתועלת שבדבר - שעל-ידי זה אינו מרגיש כל כך את קושי העבודה, והעבודה היא בנקל יותר, ועד שביכולתו לעבוד עבודתו מתוך תענוג.

ז. וביאור העניין - בעבודת האדם לקונו: ידוע³⁰ ש"שש שנים יעבוד" רומז על כללות מעשינו ועבודתנו במשך שית אלפי שנים והוי עלמא³¹ ובפרט במשך זמן הגלות, ו"בשביעית יצא לחפשי חנם" רומז על אלף השביעי, "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"³².

וכדי שמעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות יהיו כרבעי, צריכה העבודה להיות באופן שירגש בה שהכוונה היא בשביל ש"בשביעית יצא לחפשי חנם", העילוי והשלימות של לעתיד לבוא, שעל-ידי זה נעשית העבודה בזמן הגלות בנקל, ובאופן נעלה יותר, מתוך תענוג.

ואם הדברים אמורים בנוגע למעשינו ועבודתנו כל משך זמן הגלות, על אחת כמה וכמה בעמדתנו בסוף זמן הגלות, בסמיכות לאלף השביעי, בזמן שמוסיפים מחול על הקודש ולכמה דעות הרי זה חיוב מן התורה³³, ועל כל פנים מדרבנן בודאי צריך להיות הוספה מחול על הקודש - בודאי הגיע הזמן שבעבודה עכשיו יהיה נרגש כבר הגילוי של לעתיד לבוא, שעל-ידי זה יתוסף גם בעבודה עכשיו באופן נעלה יותר.

ועוד עניין בזה - כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁴:

(28) מכילתא ופרשי פירשתנו עה"פ.

(29) גיטין יב, א (ובפרשי").

(30) תרא פירשתנו עו, א. ובכ"מ.

(31) ר"ה לא, א. וש"נ.

(32) תמיד בסופה.

(33) ראה טורשו"ע (ואדה"ו) או"ח סרס"א ס"ב (ס"ד), ובנ"כ.

(34) ראה סה"ש תש"ב ע' 9. לקר"ד ח"א קלג, ב (נעתק ב"היום

כשיבוא משיח "וועט מען זיך כאַפּן פאַרן קאַפּ" (=יתפסו עצמם בראש) באיזה מדה היו יכולים לפעול על-ידי העבודה בזמן הגלות! ולכן, כשיודעים שנמצאים עתה בסוף זמן הגלות, צריכים לחטוף ולהוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל עניני העבודה בזמן הגלות.

ח. ויש להוסיף, שכאשר העבודה בזמן הגלות ("שש שנים יעבוד") חדרה בכוננת הגאולה ("בשביעית יצא לחפשי חנם"), הרי זה פועל שגם בזמן הגלות נמצאים במעמד ומצב שלמעלה מגלות:

ובהקדם דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בצאתו ממאסרו לנסוע לעיר מקלטו³⁵: "רק גופותינו ניתנו בגלות ובשעבוד מלכות, אבל נשמותינו לא נמסרו לגלות ושעבוד מלכות".

ולכאורה אינו מובן: כיון שהכוונה היא שתהיה העבודה עם הגוף דווקא, - כמודגש בדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁶ שגילה ופרסם תורת הבעל שם טוב³⁷ על הפסוק בפרשת השבוע³⁸ "כי תראה חמור וגו' עזוב תעזוב עמו", ש"חמור" קאי על החומר שהוא הגוף, והעבודה צריכה להיות באופן של "עזוב תעזוב עמו", לברר ולזכך את הגוף -

מהי התועלת בכך שהנשמה לא נמסרה לגלות - ביחס לעבודה שמצד הגוף, שנמסר בגלות!?

והביאור בזה³⁹ - שעל-ידי זה שהנשמה מתלבשת בגוף ומתאחדת עמו כדי למלא שליחותה בכירור וזיכוך הגוף וחלקו בעולם, הרי הנשמה שלא נמסרה בגלות פועלת שגם הגוף לא יימסר בגלות, ויוכל למלא תפקידו ושליחותו כדבעי, ללא העלמות והסתרים של זמן הגלות.

וכמבואר בתניא⁴⁰ שכאשר מתגלית הארת הנשמה

יום" ג מנחם אב).

(35) סה"ש תרפ"ז ע' 169. וש"נ.

(36) רד"ה כי תראה גו' דש"פ משפטים תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 145).

(121). תש"א בסופה (סה"ש תש"א ריש ע' 66). ועוד.

(37) כתר שם טוב (הוצאת השנ"ט) בהוספות סכ"א. וש"נ (נעתק

ב"היום יום" כח שבט).

(38) כג, ה.

(39) ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 784.

(40) פרק יט. שם פל"ז (מז, ב).

במאפייה מסוימת בארץ-ישראל, מכיוון שמצות כפר-חב"ד שרופות ואינן איכותיות ויש חשש שלא ירצו לקנותן.

הרבי הביע אי שביעות רצונו ואמר:

אַבער דאָס איז דאָך אונגעווער?! [=אבל הרי זה שלנו?!].

למותר לציין כי מאכן והאלהה הקפידה הלשכה לקנות מצות רק ממאפיית כפר-חב"ד, וכבר לא היו טענות על איכות המצות... ('ליובאוויטשע מצה', תשורה כ"ט אדר תשס"ו, עמ' 16).

עסקה מועדפת

בחודש סיון תש"ז פנה אל הרבי בשאלה

אחד החסידים מאנגליה, שדיווח לרבי כי הוצעה לו הצעת מסחר באתרוגים מקלבריה שבאיטליה, הצעה שהגיעה מיהודי שאינו חסיד. במכתב התשובה, מא' בתמוז תש"ז ('צדי"ק למלך' חוברת וא"ו עמ' 74-75), ניתן לראות בכירור את השקפתו של הרבי בעניין זה:

במה שכותב אודות מסחר האתרוגים כבר ידוע ציווי התורה קנה מיד עמיתך, ולכן לכל לראש צריך לברר התנאים אצל הרה"ג וכו' מו[ר]ינ[ו] הר[ב] [ישראל] ד[ז]ייקובסון] שי'. ומובן שיכול להודיעו גם-כן התנאים שמציעים לו ממקום אחר.

הרב דזייקובסון היה הראשון שטרח והביא אתרוגי קלבריה עבור חסידי חב"ד בניו-יורק ובמחוזות נוספים.

מיהודי הנמצא בשכונתך.

דברים אלו נאמרים בהמשך למה שדובר אודות השכונה [=שכונת "קראון הייטס"] שם ציוה ה' את הברכה חיים עד עולם], שיש לפעול לביסוס השכונה וחיוזקה. לפנינו אפוא הוראה מדברי רש"י שכאשר נזקקים לקנות - יקנו מיהודים בשכונה זו דווקא, שהרי הם בכלל "ישראל חברך". כאשר נתנים לילד כסף כדי שיקנה סוכריה ("אָ קענדי") - והסכום מספיק לו לקנות רק אחת - קיימות בפניו שתי ברירות, אם לקנות זאת בשכונה אחרת או מיהודי בשכונה זו, עליו לקנות זאת אצל "ישראל חברך" מאותם הנמצאים בשכונה זו.

הוראה זו אינה בסתירה לאהבת-ישראל - כי זו הוראת התורה ש"עניי עירך קודמין", וכדמצינו שאדמו"ר הזקן שבעצמו הפליא במעלת אהבת-ישראל והקדיש לכך פרק מיוחד בתיאור פרק לב ומתבטא שם ש"מי יודע גדולתן ומעלתן בשרשן ומקורן" ונדרשת אהבת-ישראל לכל היהודים וכו', הרי באגרת קודש (סעיף ט) כותב "רק אשתו ובניו קודמין לכל על-פי התורה".

ועל דרך זה בנוגע ל"קנה מישראל חברך" - אין זה בסתירה לאהבת-ישראל, משום שכן הוא הוראת התורה שכאשר צריכים לקנות משהו - יש לקנות זאת אצל יהודי בשכונתו.

וכאשר ינהגו כן - יפעול הדבר לביסוס וחיוזק השכונה.

בעד חברות ישראליות

בשנת תשט"ז שיגר הרבי קבוצה של שלוחים מתלמידי ישיבת 'תומכי תמימים' המרכזית לחיוזק אנ"ש וכלל-ישראל בארצנו הקדושה, לאחר המאורע הקשה בו נהרגו על-ידי מחבלים תלמידים ומדריך ב"בית הספר למלאכה" בכפר-חב"ד.

במכתביו מאותה תקופה מדגיש הרבי (אגרות קודש כרך יג עמ' רצג):

מובן שנסייעתם נסתדרה שבכל מקום האפשרי יסעו דוקא בא"ע, וכדרשת רבותינו ז"ל וזכרונם לברכה על-הפסוק קנה מיד עמיתך.

בהזדמנות נוספת (כ"א תמוז תשל"ד - יומן

רי"מ סוסובר 'תשורה' י"ד מנ"א תשס"ו, עמ' 17), מסופר כי "שאלו את הרבי אם צריך לנסוע דווקא בחברת אל על, והרבי אמר להם שכך משמע מהגמרא, והביא כמה מקורות".

נגד חילול שבת

מנגד, במהלך המערכה שניהל הרבי נגד נסיעת אוניות ארץ-ישראליות בשבת-קודש טען הרבי שאסור בתכלית לנסוע באותן אוניות, ואין בכוח העניין של "קנה מיד עמיתך" להתיר את הנסיעות.

הנה דוגמה במכתב מכ"ד טבת תשח"י (אגרות קודש כרך טז עמ' רלד) המתייחס לנושא זה:

וכמה מנחת הדבר, לולא עניין המבהיל דחילול שבת בפרהסיא אשר כמה מהחרדים לדבר ה' הרוצים לעלות לארץ-ישראל מפני שהיא ארץ הקדושה ופלטין של מלך-מלכי-המלכים הקב"ה, וקובעים נסיעה זו לימים הנוראים ול[קראת] יום הקדוש וכיוצא-בזה, ומהדרין שיהיה דווקא כדרשת רז"ל קנה או מכור מיד עמיתך ואף-על-פי-כן אין שמים לב - להודעת רז"ל לא חרבה ירושלים אלא בשביל שחיללו בה את השבת... ששקולה כנגד כל המצוות.

גם במכתב מכ"ג תמוז תשט"ז (לקוטי שיחות כרך וא"ו עמ' 401) מתבטא הרבי:

ואפילו אם תרצה לומר (היפך האמת) שהענין דקנה מיד עמיתך יש בכחו להתיר ההפלה שבנידון דידן...".

ואגב, הרבי ממשיך שם: "יש אפשריות לנסוע באווירון ישראלי - היוצא לדרכו והבא - בימות החול".

מצות שלנו

ב'יחידות' של הרב בנימין-אליהו גורודצקי, מי שעמד בראש הלשכה האירופאית של הרבי (בפאריז), שאל אותו הרבי היכן רכשו באותה שנה את המצות המסופקות ליהודים רבים באירופה. הרב גורודצקי השיב שמאותה שנה החלו לקנות

אזי "כל הקליפות והן ג' קליפות הטמאות, והן קליפת נוגה" שהיא כללות החיות של עולם הזה הגשמי והחומרי" בטלים ומבוטלים והיו כלא היו".

ונקודת העניין - שבני-ישראל אינם משועבדים ח"ו לעולם, "אויף אַ איין איז קיין זאך ניט קיין בעל-הבית" [=אף דבר אינו בעל הבית על יהודי], אלא אדרבה, העולם משועבד לבני-ישראל, - אלא אם כן כשהיהודי עצמו גורם לכך שהעולם יהיה בעל-הבית עליו,

[וזהו הטעם שהמסירה על רבינו הזקן והמאסר של כ"ק מו"ח ארמו"ר היו על-ידי אנשים מבני-ישראל דווקא, שכן, לגרום מאסר לנשמה וגוף (ובפרט) בדרגא נעלית כזו - אין זה ביכולתו של גוי, "אָ גוי איז גאָר ניט קיין בעה"ב אויף דעם", דבר כזה יכול להיעשות רק על-ידי יהודי⁴¹], כמו בכל העניינים הבלתי-רצויים שמציאותם

41) ראה גם סה"ש תורת שלום ע' 44 ואילך.

42) פרש"י בראשית ג, ג.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

הקב"ה ממתין לזעקת "עד מתי!"

האדון צריך למלא את רצון העבד

...מכיוון שכל יהודי הוא בבחינת "עבד עברי" (ויתירה מזו: אמה העבריה, שהרי "ועמך כולם צדיקים") - הרי ישנו פסק-דין ברור בתורה ש"חייב האדון להשוותן לו במאכל ובמשקה כו", כלומר, שהקב"ה צריך לתת לכל אחד ואחד מישראל כל העניינים הכי טובים, לא רק דברים המוכרחים, כמו "חיטה ושעורה", ועל-אחת-כמה-יוכמה אוויר לנשימה, שזהו דבר הכי מוכרח בכל רגע ורגע ממש, אלא גם ענייני תענוג - "להחיות בהם נפש כל חי"...

ולא עוד, אלא ש"כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו" - כפי שאמרו חז"ל - "צדיק (ועמך כולם צדיקים)" גוזר והקב"ה מקיים!

ומכיוון שכן, בוודאי צריך הקב"ה לקיים את תפילתם ובקשתם ודרישתם של בני-ישראל שאינם יכולים לסבול יותר את מצב הגלות, עד שצועקים "עד מתי!"... ולכן גוזרים הם: אלוקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל-... ואז - הקב"ה מקיים!...

וכאמור, שאין זה באופן שצריכים לפעול שינוי ח"ו ברצונו של הקב"ה, שהרי בוודאי רוצה הקב"ה שתבוא הגאולה תיכף ומיד, אלא שממתין ומצפה לתפילתם של צדיקים שיצעקו "עד מתי", "אלוקים אל דמי לך גו", ועל-ידי זה מגלים את רצונו של הקב"ה שיומשך ויבוא בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים, בכיאת משיח צדקנו.

(ש"פ יתרו תשמ"ה. התוועדות ה'תשמ"ה כרך ב, עמ' 1213 - בלתי מוגה)

הייתכן שעדיין נמצאים בגלות?!

[..] על-פי האמור לעיל מתחזקת יותר הפליאה והתמיהה, ביחד עם גודל הצער וההבהלה (ועד שמצד גודל הצער אין להאריך כזה ביום השבת) - הייתכן שבני-ישראל נמצאים עדיין בגלות?!... עד מתי!?!...

הייתכן שלאחרי כל הסימנים על בוא הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, עד להמאורע דערב שבת זה שאפילו אומות העולם מכריזים שהגיע הזמן ד"וכתתו חרבותם לאתים" - נמצאים אנו ביום השבת-קודש זה בחוץ-לארץ, במקום להימצא, יחד עם כל בני-ישראל מכל קצווי תבל, בארצנו הקדושה, בירושלים עיר-הקודש ובבית המקדש, מטובים ל"שולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם", שעליו ערוכים הלויטן ושור הבר ויין המשומר!

ועוד ועיקר - שעדיין לא נתקבלה ההודעה והציווי ונתינת-כוח ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כפי שקוראים בתורה במנחה) בנוגע לבניין בית-המקדש השלישי!

ומזה מובן גודל הצורך וההכרח להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בעניינים שמקרבים ומזרזים ומביאים בפועל ממש את הגאולה תיכף ומיד ממש.

ולכל לראש - בעניין המודגש בפרשת משפטים: "משפטים" - פרטי הדינים בין אדם לחבירו מתוך שלום (ופשיטא שלילת הפכו, ביטול סיבת הגלות האחרון), שעל-ידי זה באה הגאולה.

(משיחת שבת-קודש פרשת משפטים תשנ"ב, ספר השיחות תשנ"ב עמ' 363 ו' 371)

"...או קנה מיד עמיתך"

התורה תובעת זכות קדימה למשא-ומתן עם "עמיתך" • קניות

בשכונת קראון-הייטס, מצות ממאפיית כפר חב"ד, חסיד חב"ד

הראשון שייבא אתרוגים, והתייחסויות הרבי לנסיעות באל-על דווקא

• כמה אפיזודות המשקפות את דעתו של הרבי בנושא העדפת סחר

ומכר עם הקרובים, בבחינת "עניי עירך קודמין"

כשאתה מוכר מוכר לישראל חברך, תלמוד-לומר וכי תמכרו מוכר - לעמיתך מוכר" ולא לגוי, וכך גם בקנייה "ומנין שאם אתה באת לקנות קנה מישראל חברך, תלמוד לומר או קנה מיד עמיתך", כאשר קונים דבר, יש לקנות מיהודי ולא מגוי.

אולם רש"י מתבטא "קנה מישראל חברך", ולכאורה, מהו הדיוק "חברך", הרי "חברים כל ישראל" (כנאמר בנוסח "מי שעשה ניסים"), כל היהודים הם בכלל חבריו, מהו, אפוא, הדיוק "ישראל חברך"?

אלא שזהו בדומה למה שאמרו חז"ל (בבא מציעא ע"א, א) "עניי עירך קודמין", שכאשר עומדות בפניו שתי אפשרויות אם ליתן לעני סתם או לעני בן עירו - הדין הוא שזכות קדימה לעניי עירו "עניי עירך קודמין".

וכך גם - אומר רש"י - בענין "קנה מישראל חברך", מאותם היהודים המתגוררים בעירך בשכונתך; זוהי המשמעות הפשוטה של "חברך" שכאשר זקוקים לקנות דבר מה, הרי עצם העובדה שצריכים לקנות מיהודי דווקא, זהו הרי דבר הפשוט. אך בין יהודים גופא קיימות כמה אפשרויות (ברירות), האם לקנות אצל יהודי בעיר אחרת או בשכונה אחרת או אצל יהודי בשכונה זו - על כך באה ההוראה "קנה מישראל חברך", שיש לקנות

בתורת כוהנים פרשת בהר (כה,יד) נאמר: "תניא, מניין כשאתה מוכר לא תהא מוכר אלא לעמיתך, תלמוד לומר וכי תמכרו ממכר לעמיתך. מנין כשאתה קונה לא תהא קונה אלא מיד עמיתך, תלמוד לומר או קנה מיד עמיתך".

הרמב"ם, השולחן ערוך, וגם רבינו הזקן בשולחן ערוך שלו - לא הזכירו דין זה, אבל הרמ"א (שו"ת שלו סימן י"ד), התשב"ץ (חלק ג' סימן קנא) והמהרש"ם (שו"ת חלק ג' סימן צד) הביאו דין זה.

הרבי הביא עניין זה בכמה הזדמנויות כדבר פשוט, לטוב ולמוטב [וראה דיון בפן ההלכתי בדעתו של הרבי בנושא, בספר 'אגורה באהלך' להרה"ת הר"ר מרדכי פרקש, בעלוויי וואשינגטון, ה'תשס"ח עמ' רי"ד].

קיום הוראת התורה תחזק את השכונה

בהתוועדות שבת-קודש פרשת בהר-בחוקותי תשל"א אמר הרבי בשיחה השמינית (שיחות קודש תשל"א כרך ב' עמ' 182-183):

בפרשתנו על הפסוק "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך" (בהר כה, יד) אומר רש"י: מניין